

VITÓ ZOLTÁN

AZ INASZAKADT FOHÁSA

(v e r s e k)

© Vitó Zoltán, 1994

ISBN 963 7417 07 9

Alfa 1994.

Készült az Art 94' Fogyatékkal Élő Emberek és Barátaik
Nemzetközi Fesztiválja tiszteletére
a Mozgáskorlátozottak Pest Megyei Egyesülete támogatásával

*(A szerző - Vitó Zoltán - szívélyesen köszönti az Internet nyájas
versolvasóit, akiknek szíves reagálását köszönettel várja a magyar és
nemzetközi „Ki kicsoda?” lexikonban is megtalálható E-mail címére:
abeltoth@mail.matav.hu)*

TARTALOM

ELŐSZÓ

(Hegedűs Géza)

KORTES - BESZÉD

ÚJÉVI RÁOLVASÓ
REGGEL - NAGYANYÁM ÉDES NYELVÉN
KIÁLTÁS KIS DALOKÉRT
KORTES-BESZÉD
VAN ÚGY AZ EMBER...
FAMÍLIA FÁMA
SIKONDAI KÉPESLAP
HAJLÉKDAL

A LEGKISEBB KIRÁLYFI MONDJA

MESE
BIRODALMAMBAN KÖZHÍRRÉ TÉTETIK!
LEVETINCZIÁDA
ÚTRAVALÓ
KÖNNY-KRISTÁLYTÖREDÉKEK
ÁLOMRÓL ÉS VALÓSÁGRÓL

GENEZIS

PARFÜM ÉS KÖLTEMÉNY
SZERÉNY MOTTÓ
A TÖRVÉNYEK KÖNYVÉBŐL
CSATÁZNAK ÉRTED
HARMADIK ECLOGA
MÁRCIUS
TAVASZI VALLOMÁS
REÁ VÁRÓ TŰNŐDÉS
ELMONDOM NEKED EZT...
BORDAL A FÁY PRÉSHÁZBAN
VALENTIN NAPRA
GENEZIS

SZONETTEK SZONETTJE

SZONETTEK SZONETTJE
SZONETT-DAL
SZONETT AZ ANGYALRÓL
MAJD ÍGY DICSÉRLEK
SZERELMES SZONETT
ESKÜVŐI PROLÓGUS
KÍVÁNSÁG-SZONETT A MESÉRŐL
KÍVÁNSÁG-SZONETT AZ IDŐRŐL
HEGEDŰS GÉZÁHOZ
SZONETT EX LIBRIS
KÉT NÉV SZONETTJE
„FÜLSZÖVEG”

AZ INASZAKADT FOHÁSA

KUDARC

BALLADA

MEDITÁCIÓ A FÁJDALOMRÓL

A MOZDULAT MÁGUSÁRÓL

AZ INASZAKADT KÖNYVE

AZ INASZAKADT FOHÁSA

ELŐSZÓ

Ha az olvasó Vitó Zoltán verseskönyvében költeményről költeményre haladva egyre jobban megismeri a költő emberi és művészi arculatát, előbb-utóbb kibontakozik előtte, hogy magyar irodalmunk egyik legsajátságosabb, talán egészen egyedinek mondható alkotó alkatával találkozott. Amikor első - mindmáig egyetlen - verseskötete, a „Szegletkő” 1986-ban megjelent, az olvasás beavatottjai mindenekelőtt azt vették tudomásul, hogy egy versformák iránt érzékeny és a verstan évezredek-től-évszázadoktól örökölt hagyományaiban szakszerűen otthonos, szándékaiban klasszicizáló költővel találkozott. Ez a nem egyszer bravúrosságig formajátékos, olykor egyenest zenei hatású költészet azonban mégis elhatárolódik a formajátékosokra általában jellemző, parnasszista jellegű személytelenségtől, és - ha áttételesen is - személyes gondok, kívülről és belülről kiváltott gyötrődések lírájaként fogalmazódik meg. Már érzékelhető volt akkor és ott, az addig megtett művészi út első összegezésénél, hogy egy szépre és értelemre áhító lélek rendkívüli önfegyelmével elért felülemelkedése ez az agyongyötört test és a kirekesztő külvilág gyötrődéseiből. Az azóta eltelt fél évtized szenvedései, újabb csapásai, az ismeretekhez társuló egyre elmélyülőbb önismeret most már félreismerhetetlenül egyedivé kristályosította ezt a többszólamú, de összhanggá egybecsengő szó- és gondolathullámmá, melynek alaphangját már meghatározta a tavalyi évben önálló kiadványként megjelent biblikus tárgyú elbeszélő költemény: „Az inaszakadt könyve” is.

Inaszakadt - ez az értelmező szótár szerint „petyhüdt”-et vagy erőtlenné vált izomzatút jelent; ám ez a biblikus aromájú jelző költőnk esetében a fizikai mozgás koordinációjának erősen csökkent voltát határozza meg laikus egyszerűséggel. És igaz ugyan, hogy az itt következő versek formai szépségeit élvezettel lehet tudomásul venni akkor is, ha mit se tudunk a létrehozó lélek életútjáról és életkörülményeiről -, mégis: csak azok érthetik meg, milyen nyomorúságos mélységekből tudott felemelkedni az értelem és akarat kormányozta szellem a szépségek fénylő világosságáig, akik ismerik a költő testi végzetét.

Vitó Zoltán költészete valóban „De profundis” szállt a magasba, de már „In excelsis” zendül az értő és érző lélek felé.

Vitó Zoltán ugyanis testileg születésétől fogva mozgássérült, gyakorlatilag mozgáskorlátolt. Az eredendő rendellenességek kisgyermekkorban látszólag reménytelenné tették emberi indulását. Az éppenhogy biológiailag élőnek mondható kisfiúról nyilván a hőslelkű, mindent vállaló anyja és a kitűnő, értő orvosok sem gondolták, hogy lelke értelemre és tudásszomjra ébreszthető, és megindulhat egy olyan fejlődés útján, amely számlálható évtizedek alatt irodalmunk egyik formabravúros, stílusművész költőjévé teszi.

Ehhez persze szükséges volt, hogy a hibás testben eleve meghúzódjék a szárnyalni képes lélek. De ugyanúgy kellett a feladathoz az emberfeletti szeretettel, akarattal és hittel teljes anyja, akinek szinte kizárólagos élettartalma lett az annyi bánatot és később mégis annyi büszke örömet okozó, a végzettől gondjaira bízott gyermek. És kellett az az orvosok -, köztük az éppen évtizedeinkben méltán világhíressé váló, nagy lélekidomár, Pető András - akik a gyógyításban a „lehetetlen”-t is vállalva, összejátszottak néhány remek, minden feladatot vállalni képes pedagógussal, kik növelve nevelték felserdülésig a serdülőt, felismerve, hogy érdemes.

Hosszú volt ez az út, amíg elérkezett az idő és a felnövelt növendék - habár gurulószékre kárhoztatva - olyan költő lett, aki figyelemreméltó verseskönyveket ír, előadóesteken és a rádióban, tv-ben színművészek mondják költeményeit, aki, ahol egykor érettségizett, a gimnáziumban.

ziumban már életében „érettségi tétellé” válik - s aki jelentékenyen sajátos színfolt irodalmi kultúránk palettáján.

A nagy orvosok közben - betöltve hivatásukat - meghaltak, s utánuk ment a támaszok támasza, a most már csak fiában élő anya is. De az ittmaradottat körülvevő magányban, immár barátok, tanítványok, olvasók elismerő együttérzése veszi körül a művészi feladatát pontosan tudó költőt, aki ezzel a második kötetével szinte ki is jelöli saját helyét mostani irodalmunkban.

Ez az irodalmi-lélektani helyzet - a testi elesettség és az ezt legyőző lelki épség egysége - ha ritka is, szörványosan mégis ismert képlet a szellemi életben. Ókori mendemondák örökítették ránk, hogy az ókori latin irodalom legtudósabb költője, a természettudományos szemlélet első rendszeres összefoglalója, Lucretius, aki „A dolgok természetéről” írt halhatatlan tankölményben hagyta ránk mindmáig élő áttekintését a görög-latin tudománynak - nyomorék, púpos, satnya férfi volt. Ennél is közelebbi példakép a XVIII. századbeli angol felvilágosodás klasszicista költészetének főalakja: Alexander Pope. Nyomoréknak született, púpos és gyermekkorában nyomorító betegségekkel megvert, egész életében tolószékhöz kötött férfi volt. Példátlanul hirdetett lelki erővel emelkedett kora legnagyobb költői, esztétái és kritikusai közé. Bámulatos volt otthonossága az antik és modern nyelvekben is. Voltaire, az évszázad szellemi főalakja - aki egy ideig Angliában élve gyakran látogatta - a kor legnagyobb költőjének és legokosabb irodalmi szakértőjének vallotta. Egy évszázaddal később, a romantika főhőse, Byron annak a példaadó elődnek hirdette, akitől ízlésben és gondolati tisztaságban minden angol előd közül a legtöbbet tanult. Sorolhatnók tovább is e karakterológiai-esztétikai jelleget művésztipusként bizonyító példákat. De talán ennyi is elegendő ahhoz, hogy Vitéz Zoltán művészalkatát és költészetét elhelyezzük a mi irodalmunkban. Azt ő maga is éli, érzékelteti, hogy nemzeti költészetünkben a szerencsétlenségekkel, bánatokkal terhelt és ezeken költői művészettel felemelkedett elődök utóda és örököse. Egyik dallamosan elégikus versében nevén is szólítja a halálos kórral és az ostobasággal is viaskodó Adyt, a csalódásoktól, kiábrándulásoktól, reménytelenségektől gyötört Vajda Jánost és a közönyre és korai halálra ítélt Csokonait („Kiáltás kis dalokért”). Ugyanakkor a szükségszerűen komor alaphang játékos könnyedségben oldódva enyhül ironikus, méla derűvé.

Könyvének első ciklusa, a „Kortés-beszéd” ilyen keserűdes, többségében dalszerűen dallamos versek gyűjteménye.

A második ciklus, „A legkisebb királyfi mondja” a költészet egyik ősi hagyományos menekülés-módjának, a lét mesébe, illetve mesemotívumokba öltöztetésének újszerű, bárha klasszikusan örök kísérletezése. Népmesemotívumoktól Jókai ábrándjait idéző képekig (az Aranyember emlékeihez fűződő „Levetinczyáda” című magánutópiában) keveredik itt különböző változata az álom és valóság határvidékének.

A harmadik ciklus a „Genezis” - a szerelem ciklusa. Ezek a változatos formavilágú költemények a fogalom legszorosabb értelmében klasszicizálók. Néha egy-egy gondolat epigrammatikus tömörségű, versbe foglalt aforizma. A legfontosabbak azonban az elégikus bánatú, de ódai szárnyalásokig emelkedő, látomásos versek, melyek a költő által legszentebbnek ismert érzésközlés, a szerelem vetületében vallanak az ő legközpontibb, napi tapasztalásáról, a testi korlátoknak és a lélek erejének szakadatlan párviadaláról. Ezek közül kettő antik-deákos módon hexameteres költemény. Az egyikben („Harmadik ecloga”) különös társítással vegyül Radnóti eclogáinak módszere Vajda János egyéni tragédiájának a sajátjához hasonlatosnak érzett emlékével, amelyet azután a megtalált szerelemről tanúskodó Gabó-versek oldanak fel.

A következő ciklusegység, a „Szonettek szonettje” a programszerű klasszicizálás folytatása: szabályos, egy-egy gondolatmenetet kifejező, tizennégysorosok. Ez a középkorban Itáliában kialakult, majd Nyugat-Európában szétterjedt formarend a XVIII. században behúzódott ugyan a mi költészetünkbe is, de valahogy előkelő idegen maradt, amellyel kedvtelve kísérleteztek, azonban még sokáig nem vált otthonos gyakorlattá. A Nyugat első nemzedéke viszont a mi évszázadunk elején felfedezte és a magáénak tudta olyannyira, hogy az ókorra stilizáló versformák helyett ettől kezdve ez a középkorra stilizáló rímrendszer lett a hagyományt és a modernséget egybeötvöző klasszicizálás verstani módszere. (Amiként a példázatos francia költészetben már a múlt század második fele óta.) Ettől kezdve nemzedék nemzedéknek adta át. És amikor a mi századunk „izmusai” a szabadvers kedvéért egyre hátrább szorították a hagyományos ritmikákat és rímeket, a szonett szívósan megmaradt a költői hagyományörzés legjárhatóbb útlehetőségének. Mostanában, a század alkonyán ugyanolyan életerős, mint a Nyugat-fémjelezte századelőn.

Az élményekben és érzelmekben saját jelenélményeit megfogalmazó, de évezredes formai hagyományokat folytató, vagyis klasszicizáló Vitó Zoltán számára természetes folytatás és párhuzam a szonett. És biztonságos formaérzékelével, verstantudásával példászerű mestere ennek a szigorú, tömörséget követelő formának.

És végül az eszmei összefoglalás, a végső ciklus, az egész könyvnek címet adó értelmezése: „Az inaszakadt fohásza”. - Olyan elégiák ezek, amelyek visszatekintve az egész gyűjteményre, a szomorúság változatainak nyilvántartójaként mutatják a minden rosszat átélő és elviselő költőt. Ezek a gyász dokumentumai. A sikertelenség és megaláztatás - ezzel kezdődik. Majd a szívszorító „Ballada” az anya haláláról. Ezután a mindig szenvedő ember elégikus vallomása a hozzá hasonlóan szenvedő társaihoz. E költemény - a címadó vers előhangjául is - a kötet fő eszmei mondandójaként (nibelungizált alexandrinusokban!) medítál a lélek és a test szenvedéseiről: „De hát ugyan ki tudja, vajon ki mondja meg, / a szenvedések síkján melyik kegyetlenebb: / ha testi kínözönről szólva, tör föl dalom, / vagy a lélekben némán veszteglő fájdalom?” Azután egy vers az értelemmel és akarattal minden bajon győzedelmeskedni tudásról, amely egyben emlékezés a „mágusról”, lelket és testet éppé formáló Pető Andrásról, aki ugyanúgy elment már, mint majd’ mindenki, aki Vitó Zoltánt Vitó Zoltánná növelte. - Végül a párosításban Babits mintáját követő, biblikus ihletésű költeménykettős csúcsosítja és zárja a jeles kötetet.

Tragikus könyv, tragikus olvasmánynak is. De mint minden igazi tragédia, egyszerre lesújt és fölemel. Fölemel, mert végül is azt a felismerést sugallja, hogy minden testi nyomorúság fölött győzedelmes lehet akarattal, értelemmel és szépségvágygal az égi-földi mindenséggel összekapcsolódó lélek.

Ennek tudása és tudatosítása jelöli ki Vitó Zoltán helyét mostani magyar költészetünkben.

Budapest, 1994. április

Hegedüs Géza

KORTES - BESZÉD

ÚJÉVI RÁOLVASÓ

Fáradónak kényelmet,
az űzöttek védelmet,
éhezőknek élelmet -
adj, Te, Újesztendő!

Szomjazónak iszákot,
a rügyeknek virágot,
homályosnak világot -
adj, Te, Újesztendő!

Tétovának tanácsot,
koplálónak kalácsot,
bűnözőnek vasrácsot -
adj, Te, Újesztendő!

Sóvárgónak szerelmet,
a várónak türelmet,
gonosznak veszedelmet -
adj, Te, Újesztendő!

Jó vadásznak vadludat,
kutatónak mély kutat,
utazónak szép utat -
adj, Te, Újesztendő!

A betegnek gyógyulást,
alkotónak alkotást,
a hűtlennek mindig mást -
ad, Te, Újesztendő!

Hűségeseknek az Igazt,
szomorúnak gyors vigaszt,
ami „szükség”, mindig azt -
adj, Te, Újesztendő!

A meddőnek gyereket,
a kocsinak kereket,
a cicának egeret -
adj, Te, Újesztendő!

Az írónak adomát,
a földekre gabonát,
hús pincének jó borát -
adj, Te, Újesztendő!

Derűs égnek kékét,
a népeknek békét,
emberséges létét -
adj, Te, Újesztendő, -
add meg, Újesztendő!

REGGEL - NAGYANYÁM ÉDES NYELVÉN

Naponta együtt kelt a pirkadattal;
felserkenését csodálta a Hajnal.

A ház körül tüsténkedett serényen
és fejni ment - sajtárral a kezében.

Az álmos Nap még alig volt kelőben, -
már tésztát dagasztott a tekenőben.

S mikor kisült, friss, vegni kenyeret
(kezéhez nevelődött régi késsel)
ünnepi áhítattal felszegett;
hogy e szertartásról szintén „ne késs el”,
erről üres hasam rendelkezett, -
s egy illatos, meleg kenyér-karéjjal
s csuporba öntött, édes kecsketejjel
- ó, lesz-e még részem ily pompás ízben,
mint ott?! - fenségesen bereggeliztem...

KIÁLTÁS KIS DALOKÉRT

Töménynen ég a fájdalom;
halálba űz, ha még hagyom
a rút teher,
a rút teher.

Ha tudnék most sóhajtani,
egy röpke dalt elmondani,
az volna jó,
az volna jó!

Hagyd most a hosszú éneket:
ilyenkor csak rövid lehet,
hisz' nincs erő,
hisz' nincs erő!

Ha szúr az öldöső magány,
egy kis dal is feloldja tán
a bánatom,
a bánatom.

Ady, Vajda, Vitéz Mihály!
Ti tudjátok, nekem mi fáj,
ó, szóljatok,
ó, szóljatok!

Ti kínzott-lelkű mesterek,
tanítsatok meg engemet
dalt zengeni,
dalt zengeni!

A kis dalok varázslatát,
lélekenyhítő balzsamát
azt kérem én,
azt kérem én!

Hogy lássanak, ismerjenek,
megértsenek s szeressenek
az emberek,
az emberek.

Mi oly rég elmondásra vár,
azt elmondhassam végre már
mindenkinek,
mindenkinek!

S ekként, ha értelemre lel,
ezer kis dalban égjen el
az életem,
az életem!

KORTES-BESZÉD

Ricsajok elől menekülve,
ígéreteknél nem felülve;
küzdés után nyugalmat vágyva,
menekülnék társas magányba.

Fénylő látványokkal nem bírok,
hát csábítón senkit se hívok;
de hogyha mégis mellém tévedsz
s kérde, hogy ettől mit remélhetsz,
azt felelem: nálam eléred
rejtőzködő legjobbjaid éned:

Magadba néző áldott csendet,
mélyeidből sugárzó rendet;
a legtöbbet, mit ember adhat
a másik embernek: bizalmat;
s minek nem adhatod meg árát,
a Barátságnak szilárd várát,
meghitt szavaknak bensőségét
és a türelem szelídségét;

önbizalmat a küzdelmekhez,
hitet, mi benned mindent rendez;
a Szeretetnek nem-múlását,
félő kezek feléd-nyúlását;
igényemet, ha eléd tárom,
azt magamtól épp' úgy elvárom;
az érzelmeknek tengermélyét,
a köznapok derűs békéjét;
vágyát annak, hogy élhess másnak,
vágyát az önfeláldozásnak; -
égbe nyúló szikla-Szerelmet,
mi szárnyakra emelve ment meg...

Ricsajok elől menekülve,
bősz bosszulóknak nem bedőlve,
nem megafontól hangos utcán,
hanem a lélek hullámhosszán
csak egyszál magamban kiáltom:
nekem nincsen semmilyen 'Pártom'
amely dicsfényt vagy szégyent hoz rám, -
csak szomjas szívvel jöhetsz hozzám!

VAN ÚGY AZ EMBER...

(„*Kaláka*”-ének)

Van úgy az ember,
hogy *álmodozni* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- riasztó úton - csak a valóságig.

Van úgy az ember,
hogy bár *szólani* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- tétova úton - csak a hallgatásig.

Van úgy az ember,
hogy *bátorságra* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- bénító úton - a megalkuvásig.

Van úgy az ember,
hogy *őszinteségre* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- ösvényes úton - csak a hazugságig.

Van úgy az ember,
hogy *építeni* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- vak-sötét úton - csak a rombolásig.

Van úgy az ember,
hogy bár *szállani* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- ingoványon - az elnyelő mocsárig.

Van úgy az ember,
hogy az *Összhangra* vágyik,
mégsem jut messzebb:
- veszejtő úton - lelke káoszáig...

Bizony, van úgy az ember:
otthagyná gögös, 'koronás' helyét;
sóváran nézi buksi kutyájának
lélek-gyémántként csillogó szemét:
és sírva simogatja
egy őzgidácska ártatlan fejét:

Ám úgy is van az ember,
haragra, bosszúra készül előre,
de egy kedves hang csendül, -
és szelíd barátság sarjad belőle.

És úgy is van az ember,
hogy balsorsára készül már előre,
de egy tiszta fény villan, -
s bűvó remény, öröm sarjad belőle:

Mert úgy is van az ember
- sorsáért bármily balszerencsét átkoz -;
egy kéz, egy mosoly segítő áldást hoz,
és mégis eljut, eljut önmagához,
- kalandos úton - legjobb Önmagához.

FAMÍLIA FÁMA

(Latabárok köszöntése)

A színháztörténelem tengerén,
karcsú vitorlás víg fedélzetén,
idestova második századéve,
éppen hazánk kikötőjébe érve,
jósors és hírnév elnyerése végett
egy „Latabár” nevű úr partra lépett.

Mint virtuóz, jókedvű hegedű,
a szíve, melyből áradt a derű, -
és visszhangként, amerre útja vitte,
móka, vidámság terjedt körülötte.
Tudta: öröme, ha az ok kevés,
segíthet a jóízű nevetés. -

S ha féltetni kellett hazát és házat,
hogy el ne lepje hitványság s gyalázat;
ha a szívekben gyengült a remény,
a színháztörténelem tengerén.
kedély és hírnév megőrzése végett
egy-egy Latabár mindig partra lépett.

Megalapozta a családot Endre:
Kálmánok és Árpádok jöttek rendre, -
s mint a földbe a jómagvú vetést,
úgy vetették el ők a nevetést
e nép között, mely őket megszerette
s szívében *nemesi* rangra emelte.

S ha nyílnak olcsó, rosszillatú bárók,
a soron következő Latabárok
magunkat őrző mókázások végett
nemes humorral mindig színre lépnek.

„Latabár!” - ha kimondom e nevet,
a szívemben kacag a szeretet...

*

Édesapádnak szakasztott hű Mása!
Lelkünknek tikkasztó a szomjazása:
segíts a derű forrására lelni;
tudjunk szabadon, boldogan nevetni!

Vívódások között szilárdan állván,
köszöntünk körünkben, Latabár Kálmán!

*

*(A MEOSZ Klubban való vendégség emlékére -
Őszinte nagyrabecsüléssel és szeretettel:
Bp. 1992. november 6-án)*

SIKONDAI KÉPESLAP

A Mecsek ózondús emelkedőjén,
hol az erdők lehelete már „tömjén”
(kortyolhatod „tisztán” az oxigént),
az Írásnak kicsiny kastélyaként
rejtező, takaros alkotóház van;
Sikondán, a Régi villasoron
egy jó hétig majd itt folyik sorom:
itt perzselődöm majd „alkotóláz”-ban.

„Író”-ként csak magam a láthatáron,
kíséretem egy házaspár barátom, -
a konyhán így csupán hármunkra főznek.

Még csak zsendült verssorok kergetőznek
bennem egy s más tervezett költeményhez:
ez az, mit ilyenkor a lélek érez,
a „teremtés előtti” néma káosz,
s tudom, most még nem láthatok munkához;
hát várok, hogy mindez leülepedjék,
idő kell, hogy a „Rend” kibontakozzon -
s hogy ne teljenek üresen az esték
és a nap addig is új élményt hozzon, -
a tájat s a környéket kutatom:
bányásznap vursli, sokadalom,
éttermi vacsora a programom, -
s amit ámulva, lépten-nyomon látok:
ábrándos-szépek a komlói lányok(!)...

Már érzem is, hogy körülleg az „álom”
ideiglenesen bírt kis kúriámon;
s ha véget ér, - a sikondai egy hét,
tudom, nem marad mindenestől emlék:
Mit itt kezdek, tán otthon fejezem be,
de már úgy foghatok tollat kezembe;
ha elapadna bennem s nem fakad szó
és a „józanság” már nagyon tikkasztó, -
hát mint törzshelyére az idült részeg
az egyszer megízlelt kedvenc borához, -
én az alkotás tiszta mámorához -
ide ezentúl vissza-visszatérek...

(Sikonda, 1986. aug. 28.)

HAJLÉKDAL

Fölhevülve, örömlázban,
arról szól e ‘híradás’:
rég utcán, régi házban
létrejött egy új lakás.

Adva volt a jó körülmény,
hivatal is kedvezett;
nem gátolta semmi önkény,
szellemem mit tervezett.

Hosszadalmas volt a munka,
s gigászi a feladat,
ámde nem hagyott magunkra
a teremő akarat.

Bár teendő vár ezernyi;
aki ilyesmit akar,
százfelé is kell figyelni:
„nagy gerenda, kis csavar...”

Megtelik az ember feje
technikai, műszaki
gonddal és nem jut ereje,
rab-lelkét, hogy bontsa ki.

Mert míg folyt a falrakás és
cseréltük a padlatot;
bent a néma hallgatás és
dalpalántám elfagyott:

„Silent musae inter arma”
- mint ez rég leíratott:
nem jutott időm a dalra,
minden múzsa elhagyott!

Ám ha ember eleven is
és a jó cél vezeti,
olykor még az életben is
jutalmát elnyerheti.

Mert a munka végeztére
víg örömmel mondhatom:
lélekemelően szépre
sikerült az új lakom:

Tágas és kényelem benne,
képekkel a falakon;
csábítanak a szobák egyre
könyvtárammal gazdagon,
és megrakva sok varázssal,
amit nyújt a technika;
udvarom is van garázssal
s ajtóm előtt nyílik a

kelyhes hajnalka virága, -
és van „rózsás labirint”...
Ennyi szépet és jót látva,
visszajött a múzsa mind!

Várható sorsot vitatja
számos régi s új barát
itt, ki gyakran kószolgatja
régi kertem új borát.

Magamra is rátalálva,
csendül egy-egy új dalom;
ha elül a kinti lárma,
ezt szívesen dúdolom:

Új lakás a régi házban,
régi házban új lakás;
megújhóda régi házban,
ismét szép az álmodás...

A LEGKISEBB KIRÁLYFI MONDJA

MESE

Hol a Fodron-folyó
és a Tükrön-tó partján
hízog szellő lengett, -
mézzel meszelt háza előtt a padkán
a nagyanyó
rézmoszában megtörte -
a csendet.

BIRODALMAMBAN KÖZHÍRRÉ TÉTETIK!

A hadakat kérte egyik testvérem;
a másik szólt: „Én a kincstárat kérem!”

De mégis: országomat hét határon
baldog-vidám királyfiként én járom;
hozzám hajolnak gyümölccsel a fák,
nyelvén értem a madarak szavát;
födél nélkül fejemet egy se hagyja,
szelíden befogad az erdő vadja,
és engem őriznek a csillagok:
én a legkisebb királyfi vagyok -,
nekem engedelmeskedik a szél is,
a néma felhő énhozzám beszél is;
a folyó tölem kérdi, merre folyjon,
s a hegy is, hogy álljon-e, vagy omoljon;
a viharok is én parancsolok:
mert a legkisebb királyfi vagyok -,
lázat enyhítő hús szellő a tájon
tekintetemet lesi, merre szálljon;
kaptárukból megetetnek a méhek,
nem bántanak; úgy kínálják a mézet,
mint fűszálak mosdató harmatot:
mert a legkisebb királyfi vagyok, -
kiről a lomb, a vízesés is tudja,
hogy áruhába bújva,
míg hetedhét határon
birodalmamat járom, -
a legkisebb királyfi, én, -
magam mellé, aranyos trónusomra
feleségnek királylányt keresek, -

és csak az énekes-szívű,
lélek szemű kis pásztorlányok
vetélkedhetnek értem!

LEVETINCZIÁDA

A Nap haját, - 'hogya a szigetre léptem
reggeli szellő fésülgette éppen.

Bozontos fényű zöld kuruttyolások
zárták el tőlem az ordas világot.

Árnyék-lassan felengedő szívemmel
mentem előre, - koldus-arany ember.

S az ösvényről a mártír rózsakertek
lélegzetében biztos hűség lengett:

„Vártuk!” - szaladt felém Noémi - s csókolt;
haja dió-, s a bőre tejszagú volt...

S hogy 'időmet már hasztalan ne töltsen' -
Almíra üdvözölt morogva bölcsen.

„Rég nem láttuk!” - köszönt Teréza asszony,
és sietett, hogy friss tésztát dagasszon.

S minden virág-béke-illatban ázott.
(A Nap ekkor már delelőre hágott!)

S hogy felrémlőn a dermedt rianásban
Tódor esküdt-poklú fejét ne lássam;

„Most már többet nem térek innen vissza!” -
szóltam - és lábaimhoz bújt Narcissza...

S e pillanatban tényleg elfeledtem,
hogya e szigetet - régen eltemettem...

ÚTRAVALÓ

(Ballagásra Robertának)

Ha különb s igazabb vagy,
átlaggal be nem éred:
'pluszt' is vállalni kell -
s úgy boldog is leszel!
Közöny nyugodni nem hagy;
és Csúcsok hívnak Téged, -
indulj hát bátran el!

Lopj egy kis fényt az égről,
legyen legfőbb tudásod: -
kezednek bársonyát,
ajkad meleg szavát
Társad tekintetéből
majd mindig híven látod
visszatükrözni - Rád!

KÖNNY-KRISTÁLYTÖREDÉKEK

*(Egy tüneményes tündér-költő lány, B.L.
gyermekien szikrázó verseskötetére)*

1.

Fázott a szobám, amikor beléptem.
Be is gyújtottam volna már, de éppen
nem került olaj
se a tartályba,
se a kannába, -
és így a kályha
hivatásának nem is tehetett
eleget, -
nem adott meleget.

S mikor gyanútlanul
cigarettaért nyúlva,
az öngyújtót meggyújtva
álltam, -
nem is csodáltam,
hogyan egy mesényi perc alatt
mind közel bújtak a falak
az apró láng köré, -
s hálára készen,
meg is köszönték szépen,
azt, ami az övé,
amiért küldetett: -
a fényt,
a meleget.

2.

Szemeidben a Hótündér nevet. -
Úgy szeretnék játszani is Veled!, -
s hajadba rakni
színes, szivárvány-masni,
pillangó verseket

3.

Kezembe fogom ezt a verset;
ahogy tart engem is a versed -
fogva.

4.

Boldogságunknak erdején
álmod - álmom; Tiéd - enyém,
és fűillatú rétjein
kis gyöngygolyók a vétkeim;
most mellém legurulnak, -
s ha alszom, őket nem lelem
se testemen, se lelkemen, -
csak holnap...

ÁLOMRÓL ÉS VALÓSÁGRÓL

*(Előhang egy tervezett
lírai hangjátékhoz)*

„Mi az álom?” - ha kérdenéd:
„Mit rejt olykor a játszi kép?
az egyszer lágyan ringató,
máskor ijesztő vízió
honnan s miképpen jő elő?” -
lélekbúvár s a bölcselő
elmondaná: „Ez nem nehéz!:
Az álom az, ha emberész
a tudattól függetlenül
egy látomásba elmerül,
olykor meg új eszmét talál
s szokatlanul, csapongva száll:
Alvás közben gondolkodás, -
mi más lenne az álmodás?!:
A képzelet, ha szárnyra kel
és vágyainkat mondja el;
vagy megrémítő félelem:
a büntudat, ha megjelen
a lélek mélyén, az riaszt...”

Mondhatjuk ezt s mondhatjuk azt;
ez is igaz, az is való,
de mást mond róla rím s a szó,
ha az a költőt illeti
(s a kedvét dalra ihleti):
„Mi az álom?” - ha kérdezed,
a költő így felel neked:

„Az álom nékem lét-elem:
ismertetőm, természetem,
hogy Földön élek emberül,
de olykor álom vesz körül:
költői, éber álmodás,
amelyben a világ csodás
visszfénye tárul én elé.
Mint bárki más, úgy élek én,
ki küzd, remél, búsul s örül,
bosszankodik vagy felderül;
itt ébredek és alszom el,
s hévvel teszek, ha tenni kell, -
de hogyha jó a pillanat
- áldott, varázsos hangulat -;
egy titkos hang szól áthatón,
s parancsára egész valóm
szellemlétre emelkedik,
a testem szinte elveszik,
túl örömen és bánaton
szépről, igazról álmodom,
s tudom jól, hogy irigylenek
e perc miatt - az istenek!

Álom, varázslat, révedés;
egy más világra ébredés,
hol mindig győz a Szép, a Jó,
s tündér-erővel bír a szó;
hol testet ölt az Idea,
s mind, mind valóra válik a
hőn áhított, édes remény! -
Nincsen költő, se költemény
álom nélkül!!!” - S ez így lehet.
De halljuk még az éneket!:

Az egyik álom köteher,
búval gyötör, csüggeszt, lever;
a másik meg, mint hű barát,
buzdít, segít, tanácsot ad;
emez nyájas vigasztaló,
amaz meg pajkosan csaló
(s ez annak ellentéte bár, -
megesik, hogy karöltve jár
bánattal a vigasztalás,
s igazsággal egy kis csalás).

S van-e, ki még nem hallhatott
az álomról, mely láttatott?:
Korholva a régmúlt jelent,
egy-egy látnoknak megjelent, -
s mit el sem hitt saját kora,
lelkének izzó mámora

elé vetíté a jövőt,
a nagyszerűt, az eljövőt, -
amely nemegyszer váratott
magára néhány századot.

E példa híven hirdeti:
az álom megelőzheti
jóval a megvalósulást,
a vakmerőt, bátort, csodást, -
s hogy hányszor volt ez így való,
tanu rá sok nagy álmodó.

Ám az idő folyton halad(!);
s mi egyszer lett, az sem marad
mindig vég nélkül meglevő,
s így példa bőven lelhető
arra is, hogy miképpen lett
utódok ajkán régi tett
idő múltán álom, mese...
(Már nem igaz tán fele se:
de jó a szépet hallani, -
és gyönyörűség - mondani!)

Álom, valóság így vegyül,
sorsában eggyé lényegül
(mutatja kép és mondja szó):
Egyszer az álom lesz való:
hol egy' hol másik Földtekén
megtestesül sok szép remény, -
máskor megfordul az egész,
s amint az évre év enyész,
megsemmisül a fogható,
álommá lesz, mi volt való,
s elszálló ezredéveket
elénk idéz - a képzelet...

S van egy érdekes álom is,
amely (ugyan kissé hamis
és ritkán fordul csak elő)
egy furcsa tréfát űzni jó.
És abban áll a „furcsa” vád,
hogy ez az álom önmagát
kétszer mutatja ugyanúgy.
Először ez csupán gyanúd,
de hirtelen felismered,
és ekkor már tudván hiszed
(hisz' megdöbbenve láthatod),
hogy most másodszor álmodod
ugyanazt, újra élve át,
s minden titkos fordulatát
előre várod; s teljesül

egy látomás, mely felmerül
talán emlékeid mögül,
vagy éppen tán a semmiből:
Tudva tudod, hogy álom ez,
de lelked mégis rabja lesz
ez élménynek, mely oly erős,
mert minden, minden ismerős:
A fény, a táj, a színek is, -
s már kényszerülsz érezni is,
hogymindezt látván egykoron,
az öröm, vagy a fájdalom,
mely akkor ért és most hevít
és megkínoz vagy felderít, -
ezek sem ismeretlenek:
mindez már megtörtént Veled,
s vallod „vitathatatlanul”:
„Igen! ‘Ez’ volt már valahol!...”

Aztán, ha jó az ébredés,
a pillészárnyú kételkedés
kezd játszani ezüst vonón,
s kérde magadtól, ámulón
pihegve párnád szegletén:
„Óh, milyen álmot láttam én?”

- „Déjà vu” - szól a francia.
De van-e ebben igaza?:
Valóban, csak a képzetünk,
mit álomban felismerünk?:
A lét és nemlét oly rokon!:
Változtat-e a dolgokon,
ha álmodat most nem leled?,
hisz’ való volt, - az is lehet! ...

Álom, valóság néha egy. -
Való, valótlan egyre megy,
ha természete nem örök!
(Mulandóságba öltözött
örömeink így csálnak ám!)

Ó, hidd nekem, hogy igazán
csak az való, mi végtelen:
akár a Lét - s a Szerelem!

GENEZIS

PARFÜM ÉS KÖLTEMÉNY

Ölekezéseinkkor
gyönyörtől ittas tested
finom, párló parfüm
illatában örül, -
engem születni vágyó
vers lelke leng körül.

Szoríts magadhoz, Édes!
Csak most ne légy szemérmes!:
Az elmúlás felénk csap, -
elég, ha én tudom csak:
a parfüm illanó,
a test is porladó,
de megőrzi majd híven
a versemben a szó:
mit is jelentett nékem,
hogyan egyszer az Időben
- megadóan, szelíden -
titkok tudója voltál, -
értőn felém hajoltál.

SZERÉNY MOTTÓ

Csak két esetben légy velem:
ha a szívem bánatot hordoz,
vagy szabadító öröm oldoz, -
csak erről szól az énekem:
e két esetben légy velem!

A TÖRVÉNYEK KÖNYVÉBŐL

Nő és férfi közötti kérdésben
engedni általában az szokott,
akiben *több* a szeretet;
s mivel a szeretet *több* benne,
a szeretetből *többre* is van szüksége;
s ezért megalkudni is ez szokott,
és nem az,
aki sem engedni, sem megalkudni
nem képes érte...

CSATÁZNAK ÉRTED

Csatáznak Érted most zilált sorokban
kilátások, kancsal ígérek;
félíg élve és holtan
vonul egy részegült menet:
Kábító perspektívák
vak tébollyal vonítják
törékeny illatú neved;
káoszos vonzások gyanítják
erőtlenségedet -
s félő, hogy fölborítják
gyöngy értékrendedet.

Dobálnak, pörgetnek egyre gyorsabban
nyúlós hínárkezek,
s a szédítő, homályos forgatagban
már néha nem látsz tisztán engemet!

Holott közel vagyok,
vívna Teérted kétes távlatok.
És küszködsz, gyötrődsz, vívódsz magad is,
nem tudva még: ki igaz, mi hamis;
melyik van Érted, melyik ellened(?):

Védtelen lévén,
szaggatnak vámpír ellenpólusok -
s manás ízű, szentséges kis húsod
mélyén
sír tépázott, finom idegzeted...

Ó, de ne félj:
már nagy veszély
tán nem lehet;
hisz' vértezett szívű és elmeélű
kivont kardommal én is ott megyek!
Te önmagadhoz miért ne lennél hű?:
Csak hidd, hogy győzhetek
s kívánd: e harcban én legyek veretlen -
és biztosíts nekem e vad seregben
bajnok-voltomhoz legméltóbb helyet!

HARMADIK ECLOGA

A KÖVETŐ

Most ismerlek fel s hőkkenve köszöntlek, elérve
itt, e sötét és rengeteg erdőn, hol napok óta
félve követlek! - Döbbenet látom: Te, a vágyott
üdvöt ígérő, mégis kárhozatos szerelemnek
fénylő Fárosza vadként bolygasz itt, a vadonban(!). -
Szép Gina emlékéen ma se tetted túl magadat még?:
Nézni is fáj, ahogyan fától fáig cipeled bús
szíved terhét, nem-hegedő, eleven sebeit! - Hát
tényleg, a Mindenségbe merülve se lelsz nyugalomra?

A KÖVETETT

Úgy van, ahogy meg is írtam, tudva előre a sorsom:
nékem nincs menedék sehol: Ég se, Pokol se fogad be!
Nincs a Teremtésben gyógyír az elölt szerelemre!

A KÖVETŐ

Bámulom én a Te szent, monogám tüzedet, mely örökkön
egyetlen Lényt illet hűen, szinte imádva;
bámulom és értem, hiszen én is hajlok e lángra. -
Mesterem, engedd, hogy most mégis kérdjelek! - Ó, mondd:
hogyan lehet az, hogy az *Állandót* vonzhatja *Mulandó*?
Mint Te - a tölgyfa-kemény, érclelkű férfi, - miért, hogy
éppen a könnyed szárnyakon illó, röpke, tűnékeny
és labilis kicsi lénytől lettél így megigézve?

A KÖVETETT

Gondolj arra talán - és megdöbbenés, ha belátod -!
Boldog a szirten a szikla, az ég madarát, ha fogadja;
boldog a tölgyerdő, ha kacér szellő simogatja;
boldog a tenger mélye, ha felszín fodrain árván
siklik vissza se térő, kis ladikocskák az árján...
- Látod, a szikla, a tölgyerdő, meg a mélyben a tenger
önnön boldog létét tán igazolva leginkább
éppen a röpke madárban, a szellőben, meg a gyorsan
elsuhanó, kicsi csónakban leli fel; s ha ilyenkor
néha saját terhes súlyától is szabadulhat -,
éppen ezektől érzi magát is könnyű-szabadnak...
- Dej'szen Kitti szerelméért neked úgy szorítottam!

A KÖVETŐ

Légy áldott szavadért! - De Terajtd, mondd, mi segíthet?

A KÖVETETT

Egyszer majd egy vadsorsú költő, ha megéli
s elnyeri, bírva jutalmul, a nagyszerű Nőt, kiben egyként
könnyed, tiszta derűt s felelős hűséget ölelhet -,
hát ha e megváltó Szerelem s csoda létrejön egyszer;
ezzel mind' amaz átkos sorsú, múltbeli költő
is szabadulhat lelke kudarcától - s velük én is
terheimet tova hagyva, talán megnyughatom akkor.

A KÖVETŐ

Rajtam nem múlik nyugodalmad: Társahagyottan,
túl minden próbán és minden kínokon is túl,
újra-kovácsolt, fényes belső vértzetemben
indulok is már.

A KÖVETETT

Áldjon az Ég!

A KÖVETŐ

Megyek. - Újra remélek!

MÁRCIUS

(Két kis etűd)

A fák hajnali, fodros szél-ruháit
a Nap gyöngéd ujjakkal oldja le; -
s amint
kíváncsi, csupasz ágakra tapint -,
nemző kedvű sugárral
parány mélyekig ér el,
hol már zölden világít
- makacs megszületésre beoltva -
a holnapi rügyek reménye...

*

Ajtóm előtt kidőlt olajfa tönkje
ifjú ág-leánykákról álmodik...

TAVASZI VALLOMÁS

Csak a Gólyahír egyszerűsége...

Csak a Kankalin tisztasága...

Csak a Viola őszintesége...

Csak a Pipacs mártíromsága...

Csak ők a Te testvéreid!

Ha Veled vagyok -,
velük találkozom...

Szellős hajnalok friss-harmatú mezőin
elfáradt lelkem megrészegül;
gonoszcáfoló jószágod
gyöngéd-illatú terhének súlya alatt
meghajtom konok, hitetlen fejemet -,
s kétkedő ámulattal,
pogány imádattal
térdre ereszkedem :
csak a Gólyahír egyszerűsége -
csak a Kankalin tisztasága -
csak a Viola őszintesége -
csak a Pipacs vértanúsága
előtt...

REÁ VÁRÓ TÚNÓDÉS

Lassan el kell indulnia; -
lassan meg kell érkeznie; -
lassan el kell távoznia; -
lassan itt kell maradnia...

ELMONDOM NEKED EZT...

1.

Elmondom Neked ezt, hogy tudd: Amikor kivetetten,
bennem a barna vadon befelé folyt könnyeken ázott, -
éjemben hangod kicsi, félénk fénye cikázott
s rég-feledett kis rejtekeken gyúltak pici fények...

2.

Elmondom Neked, ezt is tudd: Amikor sebezetten
jégrözsés közönyökkel megvesszőzve hevertem, -
hangodon - édes dallam - szólt egy cinke-madárka,
s kélt a remény: tán nem leszek eztán annyira árva...

3.

Elmondom Neked ezt, hogy tudd: Amikor kosaradban
nékem harmatosan leszedett, friss málna piroslott, -
bennem málnás kerteknek finom illata áradt
s zöld klorofillnak friss lélegzeteként a remény, hogy
lelkem villám-szántott, tölgyerdős talajának
irgalmat termő, teli szíved lesz a gyümölcse...

4.

Néked mondom el, ezt is tudd: Mikor árnyak osontak
s lépteimet fürkészték: „merre?”, „kivel?”, „mikor?” és „hol?”, -
szép szemed erdei őzike tiszta tekintete láttán
félve inalt, menekült tova mind, ama sanda besúgó...

5.

Elmondom Neked ezt, hogy tudd: Amikor kinevettek
s égő testi hibámért döllyffel semmibe vettek, -
nem kétlettem: a Jósorssal valahol Te frigyed kötsz;
tudtam, hogy Csoda kell s hittem, be is érik a nap s jössz
zerge-iramlással, romolatlan, zsenge hiteddel -
s esdem majd: „kezemért nyúló kezedet sose vedd el!”,
s esdesz majd: „kezedért nyúló kezemet ne ereszd el!”...

6. (Ének!)

Elmondom Neked ezt is... Néked mondom el azt is...
Nyárfá sugár-örömeivel s fűz-szomorún a panaszt is.
Bús szíve parttalan árad, szólni ha szomjas az ember;
így sorolom Neked, Édes, hogyha bírod türelemmel.
Éjet napra tetéznék s halmoznék napot éjre;
lázban verdes a szívem: csak Te maradj vele végre(!) -
s vár feleletre a lélek: „Ó, Te ne hagyj el, - az Égre!”

BORDAL A FÁY PRÉSHÁZBAN

A pohárban szőlősdombok leve
és megérint e helynek szelleme,
hol mindiglen bortól a bú inalt
s Vörösmarty mondá a „Fóti dal”-t.

Gondoljuk meg, ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenékig a pohárt!

Köröttünk sejlik nagy elődök árnya,
kik hevülve vágytak a Szabadságra.
S amiről szívökben csak álmodának,
e háznak falai közt megtaláltak.

Gondoljuk meg ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenékig a pohárt!

Itt látom én Károlyi István grófot,
ki egész lelkével szerette Fótot,
s kit népe őt magát is úgy szerette,
hogy rabságából díjjal kimentette.

Gondoljuk meg, ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenéig a pohárt!

Kik nézték itt a fői lankák fáit
s olvasták Fáy András fabuláit
(egy-egynek buzgón fejtve jelentését), -
szolgálták önnön lelkük épülését.

Gondoljuk meg, ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenéig a pohárt!

- Barátaim! - Sok gúzsak foglyai!
Mi már tudjuk, nem is kell mondani:
kívül sem lehet annak szabadsága,
ki börtönét belül magára zárja.

Gondoljuk meg, ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenéig a pohárt!

Arra vágysz, hogy embernek nézzenek?
- Előbb az első lépést lépd te meg!:
Aki magában is bátor a tette,
csak az méltó érdemre, szerelemre.

Gondoljuk meg, ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenéig a pohárt!

Ha nincs is előzmény és nincs előd,
példának lenni is legyen erőd! -
Hidd el, megéri, hisz' ott van az Éden
meglelt Szerelmem gyönyörű szemében.

Gondoljuk meg, ez nekünk úgysem árt;
ürítsük ki fenéig a pohárt!

Tán jótkony mámorra van szükséged?
- A bor segít, ha tudod a mértéket:
Ha összeforr a szív az értelemmel,
Istennek teremő társa az Ember, -
hitelt, sikert, gyönyört csak így arat, -
ürítsd hát fenéig a poharat!

*(A vers elhangzott a költő és „megtalált Szerelme”,
Gabriella, - valamint barátaik jelenlétében
- a címben jelzett helyszínen 1993. szeptember 10-én.)*

VALENTIN NAPRA

(Gabónak)

Neked köszönöm, Édesem, e napon,
hogy reménnyel ragyoghatott fel Napom!
hogy szemedből a mosolygó nyugalom
megmosdat, ezt is köszönöm e napon;
hogy némaságom múltán, zenghet dalom,
Neked énekkel köszönöm e napon;
hogy tested lankáit simogathatom,
ezt is megköszönöm e kedves napon;
s hogy visszasimogatsz - és én hagyhatom,
Neked köszönöm ezt is e szent napon;
hogy ajkad s mindened csókolhatom;
árván a percet nem számlálhatom;
hogy ölelhet is bajvívó karom;
hogy a Szerelmet Tőled én kapom,
s boldogságom Tőled kívánhatom -,
Egyetlenem, én édes Angyalom,
mindent, mindent köszönök e napon!
Áldjon az Ég, szent Valentin napon!

GENEZIS

(Gabónak)

Bennem kietlen pusztaság s maga
a Némaság és vak Sötét vala.
Égen a Nap és Hold is kialudtak,
és nem volt fénye már a csillagoknak.
Zűrzavara uralkodott a térnek
s oktalanul pályáikról letértek,
mit bolygók milliárdja örökölt, -
és kihalt, terméketlen lett a Föld.
A vizek medreiket elhagyák;
holt madarakat hullattak a fák;
erdő-dalú hegyeim leomoltak,
és tehetetlen Kínok káromoltak,
elveszítve lassan minden hitet, -
és bennem már szinte a szeretet
is kiszáradt virággá sorvadott,
nélkülözvén a hulló harmatot.

Kuszává lettek míves útjaim;
kiapadtak tilinkós kútjaim...

És megesett rajtam az Úr szíve:
Látá irgalmas könyörülete,
mily kegyetlen az, hogyha nincsen Társam!
És akará, hogy most már látva lássam:

az én Teremtőm óhaja a rend, -
egy gesztussal mindent újjá teremt; -
az én Teremtőm kedveli a rendet,
hát mellém rendelt, nekem adott Téged; -
az én Teremtőm szereti a rendet, -
s a Teremtésben így - Rendet teremtett(!).

SZONETTEK SZONETTJE

SZONETTEK SZONETTJE

A Szonettek Szonettjét, ha megírnám,
birtokolnám égi szavak becsét;
angyalhaj-húrú lantom révén bírnám
a legtörékenyebb formák kecsét;

szopós dedecske hangján ide sírnám
mézes emlők legédesebb csecsét;
minden igazra rászánnám az írhám;
titkok titkáról törne itt pecsét.

De bűn lenne égbe emelni mércét,
hágni hegyek felhők fölötti bércét, -
lennék számodra gőgös idegen;

lantomon szóljon lélek-húrú lágy dal,
virág-szavú völgyek fuvallatával -
szívedhez bújva, - inkább idelelni!

SZONETT-DAL

(Gabónak)

Ha érzem szívemen hatolni át
szemednek édes lélek-mosolyát,
reményzuhatagok fürösztének,
hogymajd a minden lehetek Neked;

hogy érdemes volt küzdeni tovább,
ha szemedben a jószág bennem lát
mindent, mi nőnek férfi csak lehet:
a suhancot, az álomherceget...

Joggal vagyok tán ily szerénytelen,
hiszen a Csoda esett meg velem:
felém hajolt Véled a Szerelem,

a vesztettnek hitt, térdre omló álom, -
s azóta már én is csak benned látom,
mire időtlen idők óta vágyom!

SZONETT AZ ANGYALRÓL

(Gabónak)

Ifjúként lelkem az égi Atyától
angyalt kért, Társul onnan küldve le
olyat, kinek szíve egyszerre lángol
Érte s értem: Mint az Ég követe

úgy vegye ki részét a földi vágyból,
úgy legyen egy lelkünk ötvözete,
hogy amit zeng szívének mámoráról,
legyen az Úr legszebb dicsérete. -

S az Úr férfikorom javára rálát
- sok szenvedésemet megelégtelve -,
egy angyalát nőneművé lehelve,
elküldé hozzám kegyel Gábriellát,
hogy örvendjek égi jutalmamon...
- Szeresd hát Urad bennem, Angyalom!

MAJD ÍGY DICSÉRLEK

Hogy a csalódások hozzám aláztak,
Téged, a csodált, büszke gyönyörűt;
s e szegődő utadon megtaláltad
lelked pompázó ékét, a derűt,

amely tenni s áldozni sose fárad,
s léted értelmétől nyer új erőt;
egymásért lenni édes az alázat,
melyről csak mi tudjuk, mibe került:

hogy már képzelni sem tudod másképpen,
mint, hogy sorsodként élhess értünk, - értem,
ki a magányra úgy kivettetett;

s „hihetetlen” - tűnődsz - „az nem lehet”
(immár látó szíved csak arra lázad),
hogy hozzám a csalódások aláztak...

SZERELMES SZONETT

(Gabónak)

Tested egész felületét egyszerre
huszonkét kézzel szeretném ölelni:
minden porcikád találjon kezemre:
birtoklásoddal nem tudván betelni.

S felszín mögött kincses lényedre lelve,
amerre jársz, alakodat belengi
lelkem - fénylő burokként is ölelve -,
s csak ámulok, hogy' tudsz egyszerre lenni:

kacagva-féltő, aggódós-vidám;
szárnyas sirályom, bukdosó gidám...
- S most titkot törni nem is lennék képes,

a Titok úgylis feltöretlen édes:
Te engem értve, vágysz, hogy értselek -,
s hogy száztíz ujjammal érintselek...

ESKÜVŐI PROLÓGUS

(Linka Ágnesnek és Siposhegyi Péternek)

„Színház a világ” - mondta Shakespeare úr:
s ma egy „drámá”-ból látjuk magyarul
az esküvői részletet itt, menten.
A darab arról szól: ki szerelemben

keresve, várva, küzdeni tanul,
szép harcában nem maradhat *alul*:
egymásra lelve, jól kiérdemelten,
közös úton indulnak itt ma ketten.

S hogy mint jelzi a „dramaturgia”:
derűs játék lesz, vagy tragédia? -
Ezt majd időben Önök is meglátják.

Gyűljanak hát ki a jupiterlámpák
végre - nem is maradva hátra más -,
íme: kezdődjék az előadás!

KÍVÁNSÁG-SZONETT A MESÉRŐL

(A 75 éves Hegedűs Gézának)

A világban még örvénylő a „jaj”;
mesemondó kedvvel maradj velünk!:
Míg szántva száguld száz gyilkos robaj,
mesélő ajkadon feledkezünk

s újult erővel tesz is a kezünk,
hogy elnyugodjon minden harci zaj. -
Múltat tudva, hogy’ lesz jobb jelenünk?
s mondd, mit sejtet a bölcs idő-moraj?

Múltat látva, jövőt remélhetünk?! -
Míg „Pipafüstben” mesélgetsz nekünk,
könnyebb hinni, hogy elkerül a baj...

Jaj-kagylóban teremjen gyöngy-kacaj
- míg vajúdóban egy békés világ van -,
s tudjunk hinni a „mesék” igazában!

KÍVÁNSÁG-SZONETT AZ IDŐRŐL

(A 75 éves Hegedűs Gézának)

Időnk legyen (ne hiányának mérge),
infarktus-mentes, bölcs szívdobbanásra
- nem eszeveszett, „modern” rohanásra -,
ezt eltanulni vágyunk, Tőled kérve!

Múlt s Jelen katedrálisába térve,
legyen időnk könyvtárnyi olvasásra;
legyen érlelődő időnk egymásra, -
az érdemet igaz mércével mérve!

Nyolcvanöt könyv és százötven hangjáték...
Ünnepi óhajjal szavam hadd játsszék!:
Minden napon tudj derűs kedvvel írni;
s akkor állj elő a végső „számlával”,
ha sikerül éveidnek számával
a műveidnek számát utolérni!

HEGEDŰS GÉZÁHOZ

(Nyolcvanadik születésnapján)

Mindentudásra törő szellemed
időtlen idők mélyeire hágott,
s ki figyelt rád, az köszönhet neked
egy egész újra-teremtett Világot.

A nem-értés, a közöny sose bántott:
legyőzte azt derűvel kellemed;
tekinteted múltból jövőbe látott, -
s a hívek, lásd, mind itt vagyunk veled:

Mi tudjuk, hogy már „baj” nem érhet el:
a cím, a külső rang nem érdekel,
csak tékozlod - s rá példa nincsen itt -

Teremtésednek pazar kincseit;
művek ezrén át tiéd itt a táj, -
s koronátlan is Te vagy a király...

SZONETT EX LIBRIS

(Kékesi Lászlónak)

Ha költőnek szonett a címere,
ugyanaz grafikusnak az ex libris:
A kifejezés parányi tere;
vallomás önmagáról és amit hisz,
igazának miniatűr „pere”;
képes, tömör „beszéd”, mit fölfog írisz,
szomjas szemünk szivárvány-ékszere
(amelyet óv is tán a gondos Ízisz).

S ha ellep majd a végső ősz dere
és számonkérőn nézi majd Ozírisz,
lelkem elébe járulni mer-e, -

szólék: Uram! Néked málhám, amit visz,
nem tudom, azzal kincstárad nyer-e(?):
Ím, könyveim, s bennük: „V.Z. ex libris”...

KÉT NÉV SZONETTJE

(A Rösler-Morgányi Alapítványra)

Miként a művészetben dal s a tánc:
egymást egészítve s feltételezve,
az Ő nevük is így fonódott egybe;
halálon túl is élő, lelki lánc:

Nem hervad az adnivágyás szerelme,
a lélek arcára nem száll le ránc,
ézelmlükön nem kopik a zománc, -
s a férj az asszonyának ezt üzente:

„Ahogy hajdan velünk a tánc, az ének
találkozott a lelkek hiányával,
most földi kincsünk alapítványával

a ‘szükség’ egy kis részét győzd le rendre,
örök formát adva nevünk frigyének:
Morgányi Josephin és Rösler Endre.”

„FÜLSZÖVEG”

Szerkesztőm szava ismerős:
„A szöveged húsz sorban várom!”
- Én ezt tízben is megcsinálok! -
Szól bennem daccal ezer ős:

Sárkányok ellen sok barátom
révén - úgy látszik - győz a „hős”;
szíve ifjú, tiszta s erős, -
hisz’ csak így lesz való az álom...

Amivel „ajánlom magam”,
e könyvben írva, benne van;
s mi nem fért el ennyi lapon

- amit még el kell mondanom - ,
megleled - remélem, könnyebben
kiadható - többi könyvemben.

AZ INASZAKADT FOHÁSA

KUDARC

„Hát eggyel több megint!” -
„De fel se vedd!”
„Ne csüggedj!”
„Hidd el, hogy meg se történt!”
„Hisz’ *semmi* ez!”
„A célhoz képest!”
„Ne csüggedj!”
„Nem ismerhetnek még!”
„Nem tudhatják,
 ...mibe került...
 ...hány sulykoló nemre mondtál nemet...
 ...mennyi türelmet örölt...
 ...mennyi hitet emésztett...
 ...mennyi lelkesedést nevettek...
 ...mióta készültél...
 hogy eljöhess!”
„Nem tudhatják,
 mennyire vártál
 ...egy szót...
 ...egy szóra...”
„Ne csüggedj!”
„Lesz idő, hogy
 ...meggyőződnek...
 ...felismerik...
 ...belátják...
 ...jóváteszik... -
s el is felejtet!”
 „...meggyőződnek... -
s el is felejtet!”
 „...felismerik... -
s el is felejtet!”
 „...belátják... -
s el is felejtet!”
 „...jóváteszik... -
s el is felejtet!...”
Hiába minden!; önvigasztaló
érveid súlya
csak arra jó,
hogy (ahová belépsz)
a lift is
gyorsabban süllyed
alattad, -

s már nem látod a szintet,
ahol „felül” maradtak -
de ott sajdul, döng benned:
„Semmibe vettek!”
„Semmibe vettek!”

BALLADA

Ősz anya fekszik a kórterem ágyán:
elzárult az agyában egy ér;
rab-tehetetlensége magányán
aggodalommal, félve remél
(bénán fekve a lét, mit is ér?!).

Nem maga sorsát félti: való, szép
otthonában jár gondolata,
otthonában, hol ott egy tolószék
és a tolószéken a fia, -
érte van oka aggódnia:

„Mozdulatában most ki segíti?;
és ki ad enni, inni neki?;
tisztá ruhával fel ki deríti?;
este az ágyát meg ki veti?” -
folyton e gyötrő sort rebegi.

És ahogy aztán szinte megérzi,
ereje már nem sokra elég,
egyre a Végzetet esdve igézi:
hozzá nem közeledhet a vég,
mert a fiát kell látnia még!

S mintha sugárzana óhaja íve
- árama már-már vesztve esztét -:
nyílik a kórterem ajtaja s íme,
jő a fiú, - vele gördül a szék,
hajtván az ágyhoz gyors kerekét.

Ép kezével a fiát úgy vonzza,
mint a derű vágyát a ború,
arcát csókjaival halmozza,
anyja kezéért nyúl a fiú; -
nem volt még öröm ily szomorú...

Ámde a kór hatványul a bajban
- vajon, minek kell jönnie még? -:
egy terület meglágyul az agyban;
többé nincs számára beszéd(!).
Ó, hova sújtasz, irgalmas Ég?!

Szó a szavára nem felel, de
nyílik az ajtó, gördül a szék:
jó a fiú az anyához rendre,
nézi szemét és fogja kezét:
azzal jelzi a feleletét.

Majd zuhanás: agya mélyre levonva
süllyed, uralmát ez veszi át;
hullik az ősz anya álmokútba,
mintha kialhatná a baját
(vagy már a sírnak adja magát?!).

S nem szűnik meg a küzdelem érte,
mindent megtesz az orvosi kar:
„Mentessék legalább meg az élte!” -
bárki igaz lelkére, ha vall,
ennél többet aligha akar.

Két testvérhúga van a fiúnak,
mintha egy lélek két lehelet.
Egymással versengve vonulnak,
főzve az erős húsleveket:
„Ezzel Anyát táplálni lehet!”

Másfél hónapon át naponta
- bármi teendő vissza, ha ránt -
friss húslét adagolhat a szonda;
állnak az ágynak két oldalán, -
két rejtve könnyező pálma gyanánt.

S gördül a szék és jó a fiú, bár
ébrenlétnek itt semmi jele:
váltani szót, szíve bármilyen sóvár,
nem tud az anyja beszélni vele:
sem szeme, sem keze nem felele.

Szemben a látszattal hiszi, tudja,
titkot rejt az alvó jelenet:
„Nincs tudatánál” - ezt aki mondja
még ilyet át soha nem élhetett,
élményként nem mondhat ilyet!:

Nem számít a tények tudománya
- itt ez az állapot úgyszólván! -,
őt most szólani fűti a vágya;
sejti, hogy hallja vagy érzi talán:
„Hallod-e, itt vagyok, Édesanyám!”

S lelke szavával az alvó fölébe
hajlik, a hangján otthoni fény,
friss szavakat lop az anyja fülébe,
hogy ki üzent s mi az új esemény, -
s gyógyulására is nagy a remény...

S egyszerre szűnik alvó szuszogása,
s váratlanul teste lázban tüzel;
mintha akarná, hogy fia lássa:
az ő szavára még így is felel, -
önmagát önmaga égetve el...

Nem csoda hát, mikor eljön a napja
s bús temetésre hív el a hír,
megrendülve a gyászmenet nagyja,
Föld üregét körülállva, ha sír: -
már fia szíve a hant, meg a sír.

MEDITÁCIÓ A FÁJDALOMRÓL

(Bechterewes Barátaimnak)

Jó ideje gyötrődöm: ha lesz egy alkalom
hozzátok szólni, tudjam: mit méltó mondanom(?)
Nektek, kiket eljegyzett rejtelmes testi kín
és kísér napjaitok merítő útjain,
égő gerincetekben mész-kemény fájdalommal
s lépteteket csábítja mind az árnyékos oldal, -
mit mondhatnék én méltót, ki sok berket bejártam
(s minden próbákat álló szívekre nem találtam!):
Mert láttam közös hitben egy hajón utazókat,
kik épp' úgy marták egymást, miként megannyi dúvad
s láttam, akik apasztó s áradó kínban éltek,
miként némult el bennük a Jóra hívó lélek; -
hát hogy' mondhatnám méltón, most mennyire csodálom,
hogy Bennetek ölt testet egy rég veszni vélt álmom
„a Közösség”-ről, melyben kísértő nem lehet
a gyökérzet-rágcsáló irigység, gyűlölet;
hol úgy 'üzennek hadat' kinnak és fájdalomnak,
hogy a megpróbált szívek egymás felé hajolnak
s igaz tartalmat őrző szeretet-vértezetben
veszik fel a „küzdelmet” gondok, gyötrelmek ellen!

S hogy' mondjam el?: bámulom tűrő türelmetek,
ahogy a fájdalomnak fészket viselitek;
mint aki egy megfejtett, de végső titkot ért:
a Földön fölmagaslott, csúcs-lakta bűnökért
mintha kiegyenlítő jósággal fizetnétek. -
Mert vétlen áldozatot követel minden véték,
s Igazságra éretten, minthogyha sejtenétek:
a Ti türésetek tán írként itathat át
egy megsebzett, kozmikus, szép, bölcs Harmóniát,
mi által önmagában új összhangot teremt:
ekképpen állva vissza a tiszta, ősi Rend(?)...

De ki tudja?: Talán csak magam vigasztalom
és okát keresem, hogy szólni legyen jogom:
Mert Tirólatok szólni nekem csak az a jog,
hogy bennem bár nem a test, - de a lélek sajog.
De hát bizony, ki tudja, vajon, ki mondja meg;
a szenvedések síkján melyik kegyetlenebb:
ha testi gyötrelmről szólva tör föl dalom,
vagy a lélekben némán veszteglő fájdalom?...

Csak töprengék, mert íme, már itt az alkalom,
s még mindig csak tűnődöm, mit kéne mondanom
Nektek vigasztalóat, valami méltó szépet(?).
(Oly boldogan sorolnám!) - De megváltó ígéket
nemigen lelhetünk itt... - Hát inkább engedjétek,
gyakran közétek ülve, e kellemes 'közegben'
részem is lehessen a szeretet-ötvözetben;
s nem oktalan' koptatva itt ezt a vendég-széket:
Töletek tanulhassak türelmet, bölcsességet;
ellessve azt, hogyan kell derűs daccal remélni -,
no, és: kemény gerinccel s nyílt, hajlós szívvel élni!

A MOZDULAT MÁGUSÁRÓL

(szobrának avatására)

Ki emberként gondolt egy istenit,
úgy döntve, hogy ő azokon segít,
kiknek béklyózva görcsbe, bénaságba,
mozdíthatatlan a keze, a lába;
s mint egy haragvó, igaz-öklű isten,
eltökélte, hogy ő rajtuk segítsen,
de ami tervével egyet jelent:
a test káoszában rendet terem
s bele építi a Mozdulatot, -
ki ilyen istenit gondolhatott,
ki szellemében ma is itt van, nem más,
neve szerint: „professzor Pető András”.

Vagy egyszerűen csak „doktor Pető”:
A címet, rangot megvetette ő,
aki előtt a Tudás volt a mérce;
s az önmagát adó Emberség érce
olyan keménnyé ötvöződött benne,
mintha gyémánt-kikezdhetetlen lenne,
pedig legendás szigora megett
egy világ-óceánnyi szeretet
sarkallta tudatni, mire jutott,
s átadni nekünk azt, amit tudott:
ha a szívben elég az akarat

és az értelem tétlen nem marad,
akkor tudnunk kell; nincsen lehetetlen,
s nincs kóreset, amelyik menthetetlen.

S számtalan görcsös lábba, béna kézbe
gyakorlással szinte bele igézte
és mágikus türelemmel naponta
onnan úgyszólván előparancsolta
a születő drága Mozdulatot,
mely lassacskán így életre kapott...

S még mit mondhatna mást e költemény
- mely Róla szól -, hogy most is van remény,
hisz' akinek a mozgás volt a lelke,
azt nem elég szoborra merevedve
idézni; arról vallhatod velem:
az ő szelleme ma is eleven;
s akit megkínált a mozgás borával,
a Mozdulat gyönyörű mámorával
és a járásra rátanult a lába,
azon túl már úgy jár-kei a világba',
hogy mindig tudja - bármily hihetetlen -,
semmilyen téren nincsen lehetetlen;
hogy akarattal, szívvel értelemmel
bármilyen szörnyet legyőzhet az ember;
mindig segít a mágikus tudat,
s segít a megváltó Mozdulat, -

s olykor meghitten érzi, nem maradt más:
csak megköszönni, néked - Pető András!

AZ INASZAKADT KÖNYVE

Ki egyként tudsz múltat, jelent s jövőndöt,
emlékeztetni, Téged, Uram, nem kell:

2. Annyi eltelt időnek távlatából
az én lelkem érzi szükségét annak,
hogy magamnak s másoknak felidézzem
találkozásunk hű történetét.

3. Immár közel két ezredéve ennek:

4. Ott, Jeruzsálem barompiacán
- egész közel a Juhok Kapujához -,
a Bethesda-tó öt nagy teraszán
sütött a Nap, s éppen szombat vala.

5. A teraszok megteltek betegekkel:
bélpoklosok és vérfolyásosok közt
szik-kórosok s ördögösök nyüzsögtek,
s az öt terasz mindegyikén heverték
bénák is, akik testi mozgásukban
kis vagy nagy fokban korlátozva voltak,

s akiket bántó hozzánemértéssel
többnyire csak „inaszakadt”-nak hívtak.

6. A hit szerint az Úrnak angyala
a tó vizét olykor megháborítja,
s tapasztalánk, hogy ki ekkor elsőként
valamiképp' a vízbe tud hatolni
az otthagyhajtja bármilyen baját
s egészségesen lép a partra ki.

7. Hát a nyüzsgő és zsibongó tömegben
én, az inaszakadt is ott hevertem
(nehezen tűrve az idő múlását), -
és mind vártuk a víznek mozdulását...

8. Körülöttem a nyüzsgők zsibongásán
váratlan halk moraj borzongott végig
s egyszerre, Uram, ott áltál, Te, Jézus, -
ama fekvő férfi fölé hajolva,
kiről hallád, hogy már harmincnyolc éve
tűri bénán sorsa keserveit.

9. Mivel könnyen hordozható kis ágyán
éppen mellettem feküdt ez a társam,
hajló testedről omló köntösödnek
széle kéznyújtásnyira lebbent tőlem...

10. Akkor már sokat hallottam felőled:
Galileában, „Náhum káfárjá”-ban
éltem, hol terjedt tetteidnek híre,
hol Simon Péter házának vendége
gyakran valál, és ámulva beszélték,
hogy Máté is, a vámos, tanítványul
Téged követni Tehozzád szegődött;
s a római százados szolgájának
gyógyulását s a naini ifjúnak
feltámasztását Galilea-szerte
csodálták, s terjedt tanításod híre.

11. Aki ott élt, könnyű volt tudnia,
hogy a kérő szavát mindig meghallod;
ki egyként lehetsz Józsefnek fia
s a Mennyek Urát is Atyádnak vallod...

12. Tudtam tehát, hogy itt az alkalom,
amire titkon olyan régen vártam;
izgatottan ismertem fel a percet,
mely végre tán most nékem is kedvezhet:
hisz' annyira vágytam a gyógyulásra!

13. Képzeletemnek szárnyas szelleme
már röpült, mint a Jordán friss szele
- nem hagyva ki közben Szamáriát -
Galileától Judeáig, át
az olajbogyós lankáktól indulva,
a Siónig s a Hinnom-völgyig jutva, -
a lelkem reszketett a gondolatra,

hogy mindezt majd én is bejárhatom
önállóan, a saját lábamon;
elhagyhatom bénaságomnak éjét, -
csak meg kell fognom köntösöd szegélyét...

14. E hitemet csak még erősítette
az a torokszorító hasonlóság,
hogy én is épp' harmincnyolc éves voltam,
mint az, kinek mondád: „Vedd ágyadat!...”

15. Az érintés vágya égett kezemben,
indulva omló köntösöd felé, -
s mint ki lelkével látva is megérzi,
hogyan esdve vajódik egy mozdulat,
hátra néztél, Uram, s hangod szelíden
kérde: „Téged is meggyógyítsalak?” -

16. A szemed volt az, ami megdöbbsentett:
A pillantásunk egybekulcsolódott,
amint felém fordultál s néztük egymást:
fölülről Te, az Atyának Fia,
s földön fekve én, az inaszakadt, -
de tekintetedben olyan tisztának,
igaznak s jónak láthattam magam,
amilyennek csak Te láthattál engem.

17. S szemedben volt valami mondhatatlan,
mély fájdalom, védtelen szomorúság...

18. S ahogy tekintetem egyre mélyebbre
hatolhatott lelked tekintetébe,
egyszerre váratlanul látni véltem
minden dolgoknak Titkát és Okát.

19. Láthattam azt, hogy minden összefügg:
a bolygók rendszere - s a fájdalom,
testem törvénye - és akaratom;
s mindennek Célja és Értelme van
egy végtelen, kozmikus Szeretetben,
amelybe én is beletartozom...

20. Aztán, hogy végetért e látomás,
képzeletemben ismétcsak láthattam
Galilea s Júdea tájait, -
és éreztem, hogy háborog a lelkem,
mint a felkavart Bethesda vize.

21. S kérdésedre, hogy 'meggyógyíts-e engem',
vívódva bár, de mégis ezt feleltem
- lényegét látva Földnek és Egeknek:
„Én jó Uram! Kérlek, hogy ezt ne tedd meg!”

22. Hogy pillanatra Te is szokatlannak
találtad akkor e döntésemet,
ezt most utólag értem már: hiszen
kérdésednek is csak így volt értelme,
ha eleve megadod döntésemhez
szabad akaratom titkos jogát...

23. A szemedben láttam, hogy értesz engem,
Néked nem kell döntésem indokolni.

24. De bennem tornyos indulatok dúltak;
s a köröttem levők csodálkozása
és saját lelkemnek megnyugtatója
azt kívánta, hogy beszéljek, beszéljek:

25. - Jó lenne, Uram, zerge-lábakon
bejárni hazám drága tájait,
eljutni aztán határain túlra,
ledobva a bénaság láncait, -
de létezik egy dolog a Világon,
amit még a gyógyulásnál is jobban,
az Egészségnél is jobban kívánok,
és ez nem más, Uram: a Szeretet!

26. A Szeretet, mit egész életemben
oly mértéktelen mohósággal vágytam,
s véreimen s pár barátomon kívül
mindig csak csonkán, hiányosan kaptam:

27. Bármikor és bárhogya is igazoltam,
hogy Ember-voltomban teljes vagyok,
én mindig csak az „inaszakadt” voltam:
szeretet helyett szánalmat kapok!

28. Szüleimnek áldozatkészségével
én elvégeztem számos iskolát,
Gamálieel lábainál tanultam,
de én, Uram, az emberek szemében
mégis csak „az inaszakadt” maradtam!

29. És a lányok szerelme, ölelése!
Ében-szemük, mely csillagként ragyog!:
Bármilyen forrón és tisztán kívántam, -
én ott is csak „inaszakadt” vagyok!

30. Ha olykor mégis megszeretett egy-egy
tisztalelkű galileai lányka;
ellenem fordult minden rokonsága,
szerelmét akárhogya kiérdemeltem, -
csak zokoghatott utána a lelkem...

31. Vigasztalódnia Atyád templomába
igaz szót vágyva, vitettem magam,
mert bensőmben ezer sebből véreztem, -
de a Te Atyád papjának szavában
is csak a kegyes szánalmat éreztem...

32. Még Jairus sem adta a leányát,
pedig őt néki vissza Te adád(!), -
hogya’ hihetném el bárkinek szavát
ha most Te itt meggyógyítanád engem? -

33. - Ó, mondd meg, édes Úr!: én, ki szemedben
az összefüggéseket fölfedeztem, -
ha ugrálhatnék, mint az őzbakok,
vagy a Sión hegyén a szarvasok:

honnan tudnám, hogy engemet szeretnek(?),
vagy azt, hogy oly 'délceg legény' vagyok?...

34. Egész eddigi életemnek célja
és értelme kerülne veszve, sírba;
a küzdelmek, kínok és szenvedések,
melyek törölhetetlen jelet véstek
belém, úgy mind értelmét vesztené!

35. Hogy' állhatnék barátaim elé,
ha azt látnák, hogy szavamat nem álltam
és mindarra is méltatlanná váltam,
amit eddig oly hevesen hirdettem:
hogy hibás testemben is ép a lelkem;
és minden szépre, jóra érdemes,
ki bennsejében tiszta és nemes...

36. Nekem már így kell hűségesnek lennem!
(A hűtelent a sors is megveri!)

De ha Atyád tetszését elnyeri,
gyógyíts meg, Uram, másokat - helyettem!

37. S látod, azóta több, mint ötvenegyszer
harmincnyolc éve telt el az időnek!
Te már ott vagy Atyádnak Országában,
s én itt, lenn, olykor egymagamban félek
és kérdelem, mit legelső alkalommal
ott, Jeruzsálem barompiacán,
a Betheszda-tó ama teraszán
kimondva, olyan sokan nem értettek:

38. Mondjátok meg! Mi könnyebb az embernek:
mondania, hogy „gyógyíts meg, Uram!”(?),
vagy mondani: „Ó, Uram, ha lehet,
adj nékem Társat, - ki így is szeret!”

AZ INASZAKADT FOHÁSA

Zengő árján az elszálló időnek
irgalmadért dicsérlek, Uram, Téged -
én: akit sziklás próbákon edzettél,
s húsos gyümölcsöt termővé érleltél!

2. Kit bocsátál fájdalmak katlanára
s engedted megpróbát aláztatásra;
kit perzseltél magmás vágyak hevében,
cserzettél kínok keserű levében -,
áldlak téged, mert ott voltál mellettem
akkor is, mikor háborgott a lelkem
s tudtad: ha lázadással vétkezem,
nem ellened és nem azért teszem,
mert nem úgy szolgál lábam és kezem,
mint ős-terved szerint rendeltetett;

ezt szívem sosem róta fel Neked,
ezt önmagában elviseltem könnyen,
nem ezért özönlött tengernyi könnyem.

3. Bármikor bármit elviselt a lelkem,
csak egyet nem, csak azért esdekelttem:
hogymagamban, hogymegyedül ne kelljen
Szerelem nélkül, szeretet híján lennem.

4. És mégis, jaj!: évmilliókig álltam
bolygók előtt, irdatlan magányban,
s ha lázadtam kízzottan, gyötrelemben,
könnyek közt én, irgalmadért pereltem.

5. S mert látád, hogymtovább már nem bírom,
könnyörlétkozmikus kínomon.

6. Rendelkezel: neved dicséretére
sanyargásomnak legyen immár vége;
s mint a Földön mindennek párja van,
ezentúl már én se legyek magam;
mint egykor Ádámnak Évát adád,
a Páromat nekem úgy alkotád,
mintha szívemnek vetted volna részét,
így adva vissza lelkemnek egészét
s mondád: „Legyen meg hát néked is a Társ!”
(Göcsörtös fa tövéen - fiatal hajtás...)

7. Most ujjongnak bennem égi karok:
„Hála Neked, Uram! - Boldog vagyok!”

8. Otthonomba költözött az öröm,
most már semmiben nem szűkölködöm;
győzni tudok köznapok gondjain;
édes rokonok és barátaim
Páromnak hírére házamat járják,
szívét, báját és főztjét is csodálják;
Véle Hozzád emel a szerelem,
és gyógyulásomat is meglelem
szemében, hol báránykák legelésznek,
ott látom magam épnek és egésznek, -
értsd meg hát, ha féltően azért esengem:
lenyűgöző kegyelmed el ne vesszen!

9. Hisz' arról el sosem feledkezünk,
minden javat Neked köszönhetünk;
s ha üdvöt váróan ölelkezünk,
egymásban is Téged ölel kezünk
és tudjuk, hogymamikor szeretünk,
az édes csókban is ott vagy velünk...

10. És ha családfám virágba borulhat,
hogymivadékaim tudjanak Rólad,
ez lesz szívemnek legfőbb törekvése,
hogymkifejlődjék lelkük képessége
helyesen szemlélhetni ezt a kettőt:
a teremtményben látni a Teremtőt,

a Tökélyt látni, vágyani és szeretni,
s e képességet soha nem feledni;
hogy egy csillag sugár-üzenetében,
egy virágszirom illat-üzemében,
egy futó szarvas villanó szemében
a Te arcod visszfénye tükröződjön,
ne fõdje el elölük semmi függöny...

11. Már ismerem hatalmat, hát kérem:
áldd meg az én leendő nemzetségem,
hogy legyen, aki Téged áld örökkön,
kinek szemében arcod tündököljön!

12. Zengő árján az elszálló időnek
irgalmadért dicsérlek, Uram, Téged!

-&-